

Гудкова Наталія Миколаївна

кандидат філологічних наук

доцент кафедри іноземних мов

Київський національний університет

технологій та дизайну (м. Київ)

ЦИФРОВА ПЕДАГОГІКА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Вступ. Нові технології змінюють традиційну систему навчання та освітнє середовище в цілому. Вони також висувають нові вимоги як до професійних компетенцій, так і до особистості педагога. У державних освітніх стандартах нового покоління використання електронних освітніх ресурсів і цифрових технологій стає обов'язковою вимогою до змістового наповнення навчального курсу.

Мета статті – висвітлити феномен цифрової педагогіки, окреслити особливості, проблеми та перспективи використання цифрових технологій в освітньому процесі та обґрунтувати необхідність поєднання цифрової та традиційної педагогіки в освітній сфері.

Виклад основного матеріалу. Інститут ЮНЕСКО з інформаційних технологій в освіті випустив друком книгу «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті». Висновок, який роблять автори видання в результаті порівняння програм впровадження комп'ютерів в різних навчальних закладах і країнах, не зовсім радісний. Експерти видання сходяться на думці, що сьогодення освіта не є цифровою по суті, навіть якщо в її діяльність впроваджені новітні ІКТ. На думку експертів, уникнути невдач допоможе створення цифрової педагогіки і її адаптація до рухомих інструментів сучасної освіти.

У закордонній педагогіці порівняно недавно з'явився термін *digital pedagogy* (цифрова педагогіка) [2, с. 117], причому це поняття не синонімічно

терміну *онлайн-навчання*: «суть цифрової педагогіки полягає не стільки в безпосередньому використанні цифрових технологій у викладанні, а, скоріше, в застосуванні цих інструментів з точки зору критичної педагогіки» [2, с. 118]. Здається, що у світлі такого підходу цифрову педагогіку можна віднести переважно до вузівської освіти, а онлайн-навчання – до технологій, які застосовуються як у вищій, так і в середній школі.

«Цифровий педагог» володіє певною свободою у виборі навчального матеріалу. Він може викласти тексти лекцій і навчальних завдань на певний сайт, дати гіперпосилання на різні навчальні ресурси й словники, підібрати ілюстративний матеріал і медіа-ряд, може консультувати студентів електронною поштою або за допомогою програми Skype. У певних ситуаціях цифровий педагог виконує функції тьютора, складаючи індивідуальний навчальний план і індивідуальну траєкторію навчання для онлайн-студента. Онлайн-навчання має як свої плюси, так і мінуси. До позитивних моментів відноситься можливість виконувати навчальні завдання в будь-який зручний час. При виключно онлайн-навчанні зникає також необхідність навчальних приміщень.

У комп'ютерному середовищі з'являються нові можливості вивчення іноземних мов за допомогою інтерактивних уроків, різних навчальних програм, багатомовних словників. В учнів є можливість перегляду фільмів іноземною мовою з субтитрами та спілкування по програмі Skype безпосередньо з носіями мови. Але тут з'являється і необхідність вибору тієї чи іншої стратегії вивчення іноземної мови, а самостійний вибір для учнів часто виявляється скрутним при великій кількості можливостей. В даному випадку необхідний тьютор, який може допомогти вибрати оптимальну методику вивчення мови з урахуванням індивідуальних особливостей студента.

Переваги цифрових технологій в освіті не викликають сумнівів. Однак, існують деякі негативні сторони онлайн-навчання. До них, зокрема, відноситься

відсутність можливості традиційної комунікації студентів та викладачів. Формування вміння роботи в команді також передбачає «живе», а не сітьове спілкування. Наявність або відсутність певних технічних пристроїв породжує феномен цифрової нерівності. У цифровому середовищі відбувається також «трансформація як самого знання, так і процесу придбання знання [3, с. 27].

При виключно дистанційній освіті відбувається деперсоніфікація навчання, при якому особистість наставника втрачає провідну роль. Неважливо, хто саме перевірить виконані завдання і, найголовніше, прокоментує їх. При дистанційному навчанні відсутні традиційні групи студентів, а значить, і можливість полілогу. Стають неактуальними такі форми роботи зі студентами, як семінар і колоквиум, але актуалізуються такі форми, як форум, тобто обговорення в мережі певної проблеми, блог освітнього характеру і коментарі до нього. За винятком ситуацій, пов'язаних з навчанням осіб з обмеженими можливостями здоров'я, відсутність «живого» спілкування не йде на благо освітнього процесу, бо «тотальне дистанціювання – це відлучення людини від безпосереднього освітнього процесу, ізоляція, а не підвищення доступності освіти» [3, с. 28]. У практиці вищої школи дистанційні курси можуть і повинні поєднуватися з традиційними навчальними сесіями, як це відбувається, наприклад, у Київському національному університеті технологій та дизайну (КНУТД). Дистанційне навчання у цьому вищому навчальному закладі відбувається на сайті модульного середовища освітнього процесу КНУТД, що створений на базі платформи Moodle. Форма навчання є заочно-дистанційною, що означає, що більшу кількість матеріалу студенти опрацьовують самостійно, і лише в деяких видах діяльності вони спілкуються з викладачами-предметниками [1, с. 93-94].

Висновок. Здається, що цифрові технології повинні зайняти певну нішу в освітньому процесі, але не підміняти собою традиційні форми навчання. Тільки

розумне поєднання цифрової та традиційної педагогіки дасть відповідь на виклики часу в освітній сфері.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вишнеvsька М. О. Напрями упровадження досвіду дистанційної освіти США у вищих навчальних закладах України / М. О. Вишнеvsька // *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. – 2018. – Volume 6, No. 6. – С. 92-94.
2. Сергеева И. В. Цифровой педагог в онлайн образовании / И. В. Сергеева // *Научные труды Института непрерывного профессионального образования*. – 2016. – № 6 (6). – С. 117–122.
3. Ярославцева Е. И. Человек в цифровом пространстве – допуск к образованию или просвещению? / Е. И. Ярославцева // *Высшее образование для XXI века. Доклады и материалы. Симпозиум «Высшее образование и развитие человека»*. – 2015. – С. 27–36.